

БІЛГОРОД-ДНІСТРОВСЬКИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ, БУДІВНИЦТВА
ТА КОМП'ЮТЕРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Циклова комісія фінансово-економічних дисциплін

ЗАТВЕРДЖЕНО

Заступник директора навчальної
роботи

Марина ЗАЙЧЕНКО

08 2023 р.

СИЛАБУС ДИСЦИПЛІНИ
«Економіка підприємства» II курс

Освітньо-професійний ступінь – фаховий
молодший бакалавр

Спеціальність: 072 Фінанси, банківська
справа та страхування

Освітньо-професійна програма Фінанси,
банківська справа та страхування

Рік навчання: 2-й, семестр 4

Форма навчання: денна

Кількість кредитів ЄКТС - 4

Мова викладання - українська

Контактна інформація викладача
(e-mail, посилання на курс
в Google Classroom

Колаковська Світлана Пилипівна
Svetlana.vessna@gmail.com
<https://classroom.google.com>

РОЗГЛЯНУТО ТА СХВАЛЕНО

Цикловою комісією
фінансово-економічних дисциплін
Білгород-Дністровського фахового коледжу
природокористування, будівництва та
комп'ютерних технологій

Голова циклової комісії

 / Світлана СТЕПОВА/(протокол
№1 від 28.08. 2023р.)

ПОГОДЖЕНО

Голова групи кадрового забезпечення
освітньо-професійної програми Фінанси,
банківська справа та страхування
спеціаліст вищої категорії

 Світлана КОСТЕНКО

« __ » __. 2023 р.

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Економіка підприємства – обов'язкова навчальна дисципліна циклу загальної підготовки здобувачів освіти спеціальності 072 Фінанси банківська справа та страхування. Предметом вивчення навчальної дисципліни «Економіка підприємства» є закономірності функціонування і розвитку підприємств, механізми діяльності та управління наявними ресурсами підприємства, особливості функціонування підприємницьких структур в умовах нестабільного зовнішнього середовища

МЕТА І ЗАВДАННЯ

Мета навчальної дисципліни – формування у здобувачів освіти базових знань з основ функціонування конкретних суб'єктів господарювання, засвоєння теоретичних положень та практичних навичок для обґрунтування і прийняття рішень, пов'язаних із забезпеченням ефективної діяльності на рівні підприємств та організацій.

Завданням навчальної дисципліни є надання здобувачам освіти ґрунтовних економічних знань, набутті ними вмінь, спрямованих на отримання заздалегідь окреслених результатів господарювання шляхом ефективного використання людських, матеріальних, нематеріальних, фінансових та інвестиційних ресурсів підприємства.

РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Знати:

- основні поняття та категорії економіки підприємства на основі їх системного розуміння та взаємозв'язків із суміжними дисциплінами;
- принципи управління діяльністю сучасних підприємств та організацій;
- сучасні технології розроблення управлінських рішень, їх обґрунтування та впровадження в бізнес-практику;
- методичні основи аналізу ефективності формування та використання персоналу, активів (основних фондів, оборотних коштів, нематеріальних активів) підприємства, організації його виробничо-комерційної діяльності тощо.

Вміти:

- розрізняти організаційно-правові форми підприємств та організацій, робити обґрунтований вибір напрямів діяльності та сфери бізнесу;
- розробляти плани розвитку підприємства та інноваційно-інвестиційні проекти річних напрямів;
- аналізувати ефективність використання персоналу, основних фондів, оборотних коштів, інвестиційних ресурсів, організації виробничої діяльності, інноваційних процесів тощо; запобігати кризовим проявам, нейтралізувати ризики та загрози у виробничо-комерційній діяльності підприємства;
- визначати напрями та обґрунтовувати загальний механізм здійснення реструктуризації підприємств та організацій.

СТРУКТУРА КУРСУ

Вид заняття	Теми занять	Результати навчання	Завдання	Години	Оцінювання (бали)
Модуль 1. Підприємство у сучасній системі господарювання					
Лекція 1	Вступ. Підприємство як суб'єкт господарювання та ринкових відносин	Розуміти поняття підприємства як організаційно відокремленої та економічно самостійної первинної ланки виробничої сфери, місію, цілі та види діяльності підприємства	Опрацювати теоретичний матеріал	2	2
Практичне заняття №1	Визначення обсягу і структуру товарної та чистої продукції підприємства	За показниками фінансово-економічної звітності підприємства навчитися визначати обсяги і структуру товарної та чистої продукції підприємства	Виконати розрахункові задачі за темою 1	2	3
Лекція 2	Правові основи функціонування підприємств. Класифікація підприємств	Знати нормативно-правову базу функціонування підприємств і організацій. Характеризувати основні типи підприємницької діяльності.	Опрацювати теоретичний матеріал	2	2
Практичне заняття №2	Оцінка чинної нормативно-правової бази провадження підприємницької діяльності в Україні	Вміти проводити горизонтальний та вертикальний аналіз зміни кількісної структури підприємств за розмірами та видами економічної діяльності, оцінку показників розвитку підприємництва в Україні.	За даними статистичної звітності оцінити показники розвитку підприємництва в Україні за останні три роки	2	3
Лекція 3	Організаційно-правові форми підприємств та види їх об'єднань	Знати класифікацію суб'єктів господарювання за їх організаційно-правовими формами, за видами економічної діяльності та розмірами, за просторово-структурними ознаками.	Опрацювати теоретичний матеріал	4	2
Практичне заняття №3	Аналіз структури організаційно-правових форм господарювання підприємств області	Вміти аналізувати структуру організаційно-правових форм господарювання підприємств області, використовувати графічні методи	Проаналізувати структуру організаційно-правових форм господарювання підприємств області.	2	3
Лекція 4	Зовнішнє середовище господарювання підприємств	Знати сутність зовнішнього та внутрішнього середовища, основні його якісні характеристики та сучасний стан цього	Опрацювати теоретичний матеріал	2	2

		середовища на підприємствах			
Практичне заняття №4	Аналіз зовнішнього та внутрішнього середовища підприємства. Класифікація ринків	Засвоїти складові елементи мікро та макро середовища. Здійснити класифікацію ринків.	Виконати розрахункові задачі за темою 4	2	3
Лекція 5	Структура та управління підприємством	Знати сутність організаційної і виробничої структури підприємства, поняття і функції процесу управління.	Опрацювати теоретичний матеріал	2	2
Практичне заняття №5	Види виробничої структури підприємства та фактори, які на неї впливають	Розглянути види виробничої структури підприємства та фактори, які на неї впливають	Здійснити оцінку впливу факторів на виробничу структуру підприємства	2	3
Лекція 6	Зовнішньоекономічна діяльність підприємства	Знати сутність та види зовнішньоекономічної діяльності підприємства, показники, що характеризують її ефективність.	Опрацювати теоретичний матеріал	4	2
Практичне заняття №6	Аналіз динаміки експорту чи імпорту продукції та зовнішньоторгівельного сальдо	Вміти визначати валютну економію чи збиток в умовах виконання контрактних зобов'язань.	Проаналізувати динаміку експорту чи імпорту продукції та зовнішньоторгівельного сальдо	2	3
Виконання Модульної контрольної роботи 1					20
Всього модуль 1					50
Модуль 2. Ресурсне забезпечення діяльності підприємства, організація і планування виробництва. Результати та ефективність виробництва					
Лекція 7	Персонал підприємства. Продуктивність і оплата праці	Знати сутність понять персонал підприємства, продуктивність праці, заробітна плата. Характеризувати методи оцінки і відбору працівників для підприємств.	Опрацювати теоретичний матеріал	2	2
Практичне заняття №7	Розрахунок показників руху персоналу на підприємстві. Складання балансу робочого часу одного середньооблікового робітника, розрахунок чисельності робітників, необхідних для виконання	Вміти розраховувати показники руху персоналу на підприємстві, економію робочого часу і можливий додатковий випуск продукції у результаті усунення плинності.	Виконати розрахункові задачі за темою 7	2	3

	виробничої програми				
Лекція 8	Капітал підприємства	Розуміти сутність капіталу підприємства. Знати сутність, склад і структуру основного і оборотного капіталу підприємства, методи і показники оцінки.	Опрацювати теоретичний матеріал	4	2
Практичне заняття №8	Розрахунок основних показників технічного стану та руху основних засобів на підприємстві. Визначення основних показників ефективності використання оборотних засобів та розмір їх вивільнення або додаткового залучення	Вміти визначати показники технічного стану основних засобів, показники руху основних засобів, капіталовіддачу, капіталомісткість та норму прибутку. Вміти визначати показники використання оборотних засобів: коефіцієнт оборотності, тривалість одного обороту, коефіцієнт завантаження оборотних засобів. Визначати розмір вивільнених (або залучених) оборотних засобів.	Виконати розрахункові задачі за темою 8	2	3
Лекція 9	Ринок і продукція. Витрати на виробництво та реалізацію продукції	Знати суть витрат і собівартості продукції та її види, економічні елементи витрат та основні статті витрат. Знати особливості ціноутворення на продукцію та методичні підходи до її визначення.	Опрацювати теоретичний матеріал	2	2
Практичне заняття №9	Визначення повної собівартості продукції, її структури. Розрахунок роздрібною ціни товару	Вміти визначати собівартість продукції, структуру, здійснювати розрахунок роздрібною ціни товару, визначати її структуру, а саме визначати оптово-посередницьку надбавку, роздрібно торгівельну надбавку, та роздрібно ціну товару.	Виконати розрахункові задачі за темою 9	2	3
Лекція 10	Прогнозування та планування діяльності підприємства	Знати базові основи планування, основні принципи та методи прогнозування діяльності підприємства	Опрацювати теоретичний матеріал	2	2
Практичне заняття №10	Розрахунок рівня виконання планового завдання виробництва продукції щодо обсягу та асортименту	Вміти розраховувати рівень виконання планового завдання виробництва продукції щодо обсягу та асортименту.	Виконати розрахункові задачі за темою 10	1	3

Лекція 11	Фінансово-економічні результати діяльності підприємства	Знати порядок формування та використання прибутку підприємства, види прибутку та джерела формування. Знати сутність і методи обчислення рентабельності	Опрацювати теоретичний матеріал	4	2
Практичне заняття №11	Визначення фінансово-економічних результатів діяльності підприємства, розрахунок основних показників рентабельності	Вміти визначати фінансово-економічні показники діяльності підприємства, розрахувати показники рентабельності діяльності, знати механізм розрахунку фінансових результатів.	Виконати розрахункові задачі за темою 11	2	3
Лекція 12	Економічна безпека підприємства. Банкрутство і ліквідація підприємства	Знати економічну суть безпеки підприємства та основний зміст її підсистем. Характеризувати причини та наслідки банкрутства, його види, нормативно-правове регулювання в Україні.	Опрацювати теоретичний матеріал	4	2
Практичне заняття №12	Оцінка ймовірності банкрутства підприємства за допомогою Z – моделі Е. Альтмана. Основні положення Кодексу України з процедур банкрутства	Знати процедуру офіційного порушення справи про визнання банкрутом підприємства. Вміти проводити оцінку ймовірності банкрутства підприємства використовуючи відомі методики.	Виконати розрахункові задачі за темою 12	1	3
Виконання Модульної контрольної роботи 2					20
Всього за модуль 2					50
Разом за модулі 1,2				54	100

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Політика щодо дедлайнів та перескладання:	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу викладача за наявності поважних причин.
Політика щодо академічної доброчесності:	Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів).
Політика щодо відвідування:	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин навчання може відбуватись за індивідуальним графіком (в он-лайн формі за погодженням із завідувачем відділення)

ПОРЯДОК ПЕРЕРАХУНКУ РЕЙТИНГОВИХ ПОКАЗНИКІВ НОРМОВАНОЇ 100-БАЛЬНОЇ ШКАЛИ ОЦІНЮВАННЯ В НАЦІОНАЛЬНУ ШКАЛУ ТА ШКАЛУ ЄКТС

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ СТУДЕНТІВ

За 100-бальною шкалою	За національною шкалою	
	Іспити, диференційовані заліки	Заліки
90 – 100	Відмінно	Зараховано
85 – 89	Добре	
75-84		
70-74		
60-69	Задовільно	Не зараховано
35-59		
1-34	Незадовільно	

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА:

Основна література:

1. Андрєєва Л.О., Болтянська Л.О., Лисак О.І. Практикум з економіки підприємства: електр. навч. посіб. – 2018. – 244с.
2. Бойчик І.М Економіка підприємства: підручник – К.: Кондор, 2016. – 378с.
3. Бандурка О.М., Ковальов Є.В., Садиков М.А., Маковоз О.С. Економіка підприємства: навчальний посібник – Харків: ХНУВС. – 2017. – 192 с.
4. Вігуржинська С.Ю., Басюркіна Н.Й, Свистун Т.В. Економіка підприємства: навч. посіб. – Одеса: Гуляєва В. М., 2018. – 115с.
5. Гринчуцький В.І., Карапетян Е.Т., Погрщук Б.В. Економіка підприємства: навч. посіб. –К.: ЦНЛ, 2016. – 303 с.
6. Дмитрієв І.А., Шевченко І.Ю. Економіка підприємства: навч. посіб. – Харків: Бровін О.В., 2018. 291 с.
7. Куцик В.І., Кліпкова О.І. Економіка і управління підприємствами у схемах і таблицях: навч. посіб. – Львів: Вид-во ЛТЕУ, 2020. – 316 с.
8. Кудлай В. Г. Економіка і організація агробізнесу: практикум. Київ: КНЕУ, 2020. 211 с.
9. Лойко В.В., Макаровська Т.П. Економіка підприємства: навч. посіб. – К.: КНУТД, 2015. – 267 с.
10. Мельник Л.Г. Економіка підприємства: навч. посіб. – К.: Ліра- К., 2015. – 876 с.

11. Михайлов С.І., Степасюк Л.М., Городенко С.В. Економіка підприємства: навч. посіб. – Київ: Компринт, 2018. – 417 с.
12. Посохов І.М., Дюжев В.Г., Сусліков С.В., Тимофєєва К.О. Економіка підприємства: навч. посіб. – Харків: НТУ «ХП», 2016. – 380 с.
13. Романченко Н.В., Кожемякіна Т.В., Пічик К.В. Економіка підприємства: навч. посіб. – Київ: НаУКМА, 2018. – 304 с.
14. Трегубов О.С. Економіка підприємства: навч. посіб. – Вінниця: ТВОРИ, 2019. – 228 с.
15. Швиданенко Г.О. Економіка підприємства: задачі, кейси, діловіігри. Київ: – КНЕУ, 2018. – 307 с.
16. Швиданенко Г.О. Економіка підприємства: підручник. – Київ: КНЕУ, 2019. – 551 с.
17. Швиданенко Г.О., Криворучкіна О.В. Економіка підприємства у формалізованих визначеннях, завданнях та розрахунках: завдання, кейси та розрахунки: навч. посіб. – Київ: КНЕУ, 2017. – 169 с.
18. Яркіна Н.М. Економіка підприємства: навч. посіб. – К.: Видавництво Ліра-К, 2017. – 600 с.

Додаткова література:

1. Гиль О.О. Економіка та організація діяльності об'єднань підприємств: навч. посіб. – К.: Ліра-К, 2015. – 248 с.
2. Грибик І.І. Економіка та управління підприємством: теорія і практика: навч. посіб. – К.: Ліра-К, 2014. – 428 с.
3. Шпичак О.М., Лупенко Ю.О., Боднар О.В. та ін. Методичні положення щодо функціонування системи економічних важелів підвищення споживчої вартості сільськогосподарської продукції та продовольства. – К.: ННЦ «ІАЕ», 2020. – 70 с.

Інтернет-ресурси:

1. Верховна Рада України – <http://www.rada.kiev.ua>
2. Кабінет Міністрів України – <http://www.kmu.gov.ua>
3. Міністерство економіки України – <http://www.me.gov.ua>
4. Міністерство фінансів України – <http://www.minfin.gov.ua>
5. Законодавство України – <http://www.zakon.rada.gov.ua>
6. Український бізнес-портал – <http://www.ubp.com.ua>
7. Діловий щотижневик КОНТРАКТИ – <http://www.kontrakty.com.ua>
8. Інтернет-портал Газети Бізнес – <http://www.business.kiev.ua>